

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-06-000 590
Бања Лука, 2.6.2008. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Драгослава Лукића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља МДД Х.Б. Б. Л., кога заступа М. Ђ., адвокат из Б. Л., против тужене Р. С., В. Р. С., коју заступа П. Р. С. Б. Л., ради испуњења уговора, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број Пж-226/04 од 12.4.2006. године, на сједници одржаној 2.6.2008. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се уважава, пресуда Окружног суда у Бањој Луци број Пж-226/04 од 12.4.2006. године укида у дијелу којим је тужитељ одбијен са тужбеним захтјевом (преко износа од 10.069,92 КМ са законском затезном каматом) и предмет се у том дијелу враћа том суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број Пс-88/99 од 12.5.2004. године тужена је обавезана да тужитељу плати на име испуњења уговора о пружању угоститељских услуга износ од 63.539,80 КМ, са законском затезном каматом од 31.3.2004. године до исплате уз накнаду трошкова поступка у износу од 9.291,35 КМ са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број Пж-226/04 од 12.4.2006. године жалба тужене је уважена, првостепена пресуда преиначена тако, што је тужитељу на име главног потраживања досуђен износ од 10.060,92 КМ са законском затезном каматом и то: на износ од 10.060,92 КМ од 31.12.1998. године до 18.5.2001. године по стопи коју су комерцијалне банке у Р. С. плаћале на неорочене штедне улоге по виђењу на ову валуту, а од 19.5.2001. године до исплате на износ од 10.060,92 КМ законска затезна камата по стопи прописаној Законом о висини стопе затезне камате, одбијен је захтјев тужитеља за камату на доспјели износ затезне камате и одлука о трошковима поступка је преиначена тако што је накнада трошкова поступка од 9.291,35 КМ снижена на износ од 1.393,50 КМ.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду у одбијајућем дијелу преко досуђеног износа због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако да се жалба тужене одбије и првостепена пресуда потврди.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија је основана.

Тужитељ у тужби тражи исплату износа од 63.539,80 КМ у ком је садржано главно потраживање на име испуњења уговора о пружању угоститељских услуга у износу од 25.921,88 КМ, доспјеле камате на главно потраживање до 19.5.2001. године у износу од 23.071,10 КМ и камате на доспјело главно потраживање за период од 19.5.2001. године до 31.3.2004. године у износу од 14.546,82 КМ.

Првостепени суд је након проведеног поступка утврдио: да је између тужитеља и тужене закључен усмени уговор о пружању угоститељских услуга члановима и особљу В. Р. С.; да је тужитељ из основа тог пословног односа пружао наведене услуге и да је испоставио рачуне туженој за плаћање услуга извршених у периоду од 1.1.1997. године закључно са 1.3.1999. године, те да тужена није платила потраживање тужитеља по испостављеним рачунима и да није улагала приговоре на те рачуне. На основу оваквог чињеничног стања, прихватајући налаз вјештака финансијске струке М. Л. и примјеном члана 454. Закона о облигационим односима и члана 277. ст. 1. истог Закона, првостепени суд је усвојио тужбени захтјев тужитеља на начин као у изреци првостепене пресуде.

Другостепени суд је прихватајући чињенично утврђење, али не и правни закључак првостепеног суда закључио: да дуг тужене на име услуга преноћишта, угоститељских услуга и исхране (које услуге је тужитељ пружао на терет тужене) на дан 31.12.1998. године износи 60.365,60 тадашњих динара, што конвертовано у КМ валуту према паритету динара и КМ од 1:6 износи 10.060,92 КМ и да је првостепени суд погрешно примијенио материјално право када је прихватајући допуну налаза вјештака финансијске струке М. Л. од априла 2004. године, досудио тужитељу на име испуњења предметног уговора износ од 63.539,80 КМ.

Према члану 17. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85 и 57/89, те "Службени гласник Републике Српске", бр. 17/93, 3/96 и 39/03, даље: ЗОО), учесници у облигационом односу су дужни да изврше своју обавезу и одговорни су за њено испуњење.

Опште правило о испуњењу обавезе и посљедицама неиспуњења (повјериочево право а дужникова обавеза) садржано је у одредби члана 262. став 1. ЗОО према којој је, повјерилац у обавезном односу овлаштен да од дужника захтијева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити обавезу савјесно и у свему како она гласи.

Како је тужитељ пружио угоститељске услуге члановима и особљу В. Р. С., обавеза је тужене да испуни своју обавезу из уговора према тужитељу тј. да плати цијену угоститељских услуга. За ову врсту уговора законом није предвиђена писмена форма, па су нижестепени судови правилно судили када су у конкретном случају закључили да је између тужитеља и тужене заснован

материјално правни однос закључивањем уговора о пружању угоститељских услуга, о чему су јој испостављени спорни рачуни, чије се плаћање тражи у овој парници.

Из стања списка овог предмета, према разлозима побијане пресуде произлази, да је првостепена пресуда правоснажна у дијелу одлуке о основаности предметног потраживања и да тужена није оспорила другостепену пресуду у том дијелу.

Међу парничним странкама је спорно питање обима пружених услуга, а с тим у вези и обима обавезе тужене да из основа испуњења уговора плати тужитељу предметно потраживање. Тужитељ је основ и висину потраживања доказао рачунима и аналитичким картицама, као и налазом (и допуном налаза) вјештака финансијске струке М. Ј. Ови докази тужитеља, по оцјени овога суда, нису доведени у сумњу од стране тужене, која суду није пружила доказе за тврдњу о неоснованости предметног потраживања. Стога је правилно утврђење другостепеног суда да је потраживање тужитеља по спорним рачунима, основано.

Материјално право у односу на побијану одлуку о плаћању главног дуга преко износа од 10.060,92 КМ као и одлуку о плаћању законске затезне камате на овај износ од 31.12.1998. године до 18.5.2001. године, није правилно примијењено.

Наиме, из стања списка предмета, произлази да је другостепени суд прихватајући допунски налаз вјештака финансијске струке М. Ј. од априла 2004. године утврдио да потраживање тужитеља на дан 31.12.1998. године износи 60.365,50 тадашњих динара и да тај износ конвертован на исти дан у КМ валуту према паритету 1:6 одговара износу од 10.060,92 КМ, од ког дана другостепени суд на тако обрачунати износ главног потраживања досуђује камату као у изреци побијане пресуде. Произлази такође, да износ од 60.365,50 тадашњих динара у себи садржи динарске износе на који гласе спорни рачуни и камате на те динарске износе обрачунате према Закону о висини затезне камате СРЈ од доспјелости рачуна, закључно са 31.12.1998. године.

Тужбени захтјев тужитеља обухвата рачуне из периода од 1.1.1997. године до 31.1.1998. године (како то произлази из допуне налаза поменутог вјештака) са различитим роковима доспијећа, када је у Р. С. средство плаћања био југословенски динар. Сада важеће средство плаћања је конвертибилна марка (КМ) која је уведена у оптицај 1.7.1998. године по основу Закона о Централној банци Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“ број 1/97).

Да би се утврдила вриједност новчаног износа у спорним рачунима који су изражени у југословенским динарима било је потребно наведене динарске износе из тих рачуна, конвертовати у њемачке марке (DM) као чврсту валуту на дан доспјелости сваког појединог рачуна по најповољнијем курсу по којем су комерцијалне банке откупљивале ту валуту у мјесту испуњења обавезе. На тако конвертован износ обрачунава се затезна камата од доспјелости сваког појединачног износа из рачуна по каматној стопи по којој су комерцијалне банке у Р. С. плаћале камате на штедне улоге по виђењу на DM валуту и тако

добивени износ на дан 18.5.2001. године конвертовати у конвертибилну марку (КМ) према паритету $1 \text{ DM} = 1 \text{ KM}$, од када му на тај износ припада камата по каматној стопи прописаној Законом о висини стопе затезне камате Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 19/01).

Уколико би се вршењем обрачуна законске затезне камате на напријед наведени начин добио мањи износ од 10.069,92 КМ то се тужитељу не може досудити мањи износ од овог, с обзиром да је ревизију против другостепене пресуде поднио тужитељ а не тужена, у којем случају за овај износ побијана одлука је постала правоснажна (члан 253. у вези са чланом 230. ЗПП).

Ревизиони приговори да је другостепени суд погрешно примијенио материјално право када жалбу тужене није одбио и првостепену пресуду потврдио, нису основани. Ово из разлога што је предмет обавезе тужене испуњење уговора о пружању угоститељских услуга у износу од 60.365,50 југословенских динара. Зато је било потребно поступити према одредби члана 395. ЗОО тако да се тужитељу исплати противвриједност тог динарског износа према најповољнијем курсу у односу на DM као чврсту валуту која је у то вријеме у Р. С., као и југословенски динар била средство плаћања. На овај начин се штити супстанца новчане обавезе на коју она гласи, што је у складу са начелом једнаких вриједности узајамних давања из члана 15. ЗОО.

Овакав начин заштите новчане супстанце на коју обавеза гласи није незаконита с обзиром да је током 1992. године дошло до распада бивше државе СФРЈ а потом и до признања њених бивших република као држава, чијим престанком постојања више се није могла примјењивати законска одредба члана 277. ЗОО којом је прописано да се за новчане обавезе произашле из уговора у привреди (какав је предметни уговор чије се испуњење тражи у овом спору) стопу затезне камате прописује СИВ, јер је престало постојање државе СФРЈ, као и њеног органа СИВ. У таквим околностима а усљед недостатка прописа у односу на камате након 1992. године па све до доношења Закона о висини стопе затезне камате Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 19/01) који је ступио на снагу 19.5.2001. године, по схватању овога суда, с обзиром на речено, тужитељу као повјериоцу, динарске износе на које је гласила обавеза је требало конвертовати у DM валуту по најповољнијем курсу по којем су комерцијалне банке откупљивале ту валуту, на који му припада камата по стопи по којој су комерцијалне банке у Р. С. плаћале камату на штедне улоге по виђењу на DM валуту и тако добивени износ на дан 18.5.2001. године конвертовати у конвертибилну марку (КМ) према паритету $1 \text{ DM} = 1 \text{ KM}$, од када му на тај износ припада камата по каматној стопи прописаној Законом о висини стопе затезне камате Републике Српске.

Недостаци у погледу утврђивања противвриједности динарског новчаног износа на који гласе спорне фактуре испостављене на име пружених угоститељских услуга, који су нижестепени судови утврдили обрачуном законске затезне камате на главно потраживање по Закону о висини стопе затезне камате СРЈ (објављен у „Службеном листу СРЈ“ број 32/93, 24/94 и 28/96) који се не може примјењивати јер се ради о законском пропису донесеном у 1993. години од стране друге државе (СРЈ) а не ради се о пропису бивше СФРЈ чија је примјена преузета чланом 12. Уставног закона о примјени

Устава српског народа у Босни и Херцеговини („Службени гласник Српског народа у Босни и Херцеговини број 21/92“), квалификују се као погрешна примјена материјалног права, усљед чега је чињенично стање непотпуно утврђено па нема услова за преиначење побијане пресуде.

Из наведених разлога а на основу одребе члана 250. ст. 2. ЗПП побијана пресуда је укинута у оспореном одбијајућем дијелу и предмет је у том дијелу враћен истом суду на поновно суђење.

Другостепена пресуда остаје неизмијењена у досуђујућем дијелу одлуке о главној ствари и о споредним потраживањима.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић